
ΓΡΑΦΟΥΝ ΣΤΗΝ «Κ»

**ΗΛΙΑΣ ΜΟΣΙΑΛΟΣ,
ΘΑΝΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ**

**Δέκα μαθήματα από τη διαχείριση
της πανδημίας**

Σελ. 11

ΑΠΟΨΗ

Δέκα μαθήματα από τη διαχείριση της πανδημίας

Των **ΗΛΙΑ ΜΟΣΙΑΛΟΥ***
 και **ΘΑΝΟΥ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ****

Η πανδημία της νόσου του κορωνοϊού 2019 (COVID-19) που ξεκίνησε τον Δεκέμβριο του 2019 στην πόλη Γουχάν στην Κίνα, έχει εξαπλωθεί σε όλες τις ηπείρους και έχει πλέον τροποποιήσει τη ζωή και την καθημερινότητά μας σε τραγικό βαθμό. Οι επιπτώσεις της είναι εμφανείς στην απώλεια ανθρώπινων ζώων και στη νοσηρότητα του πληθυσμού, αλλά ταυτόχρονα σε οικονομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο, γιατί ο ιός αυτός δεν ξεχωρίζει φυλές και θρησκείες, πλούσιους και φτωχούς, βορρά και νότο. Τι μάθαμε όμως από την πανδημία COVID-19, εκτός από το ότι ενώ ο ιός δεν σέβεται τα σύνορα των χωρών, οι ίδιες κλείνουν τα σύνορά τους για να τον αντιμετωπίσουν; Ας δούμε αναλυτικά τι συνέβη με τη διαχείριση της πανδημίας:

1. Διαφάνεια. Η κρίση ίσως θα είχε περιοριστεί σε χαμηλά επίπεδα, ίσως ακόμα και στα όρια της Κίνας, εάν οι τοπικές αρχές στη Γουχάν δεν είχαν αρχικά αμφισβητήσει τις αναφορές και προηλακίσει τους γιατρούς που τις έφεραν στο φως. Φαίνεται ότι η ύπαρξη μεγα-πόλεων με πληθυσμό πάνω από 10 εκατ., σε συνδυασμό με

Ας συνειδητοποιήσουμε πόσο σημαντική είναι η χρηματοδότηση των συστημάτων υγείας ώστε να έχουν επάρκεια προσωπικού, εγκαταστάσεων και υλικών.

την κλιματική αλλαγή και με την ύπαρξη υπαίθριων αγορών όπου διακινούνται ζωντανά ζώα, δημιουργούν τις κατάλληλες συνθήκες για μεταλλάξεις ιών και ταχύτατη μετάδοσή τους.

2. Αποφασιστικότητα. Πρέπει, όμως, ταυτόχρονα να θυμόμαστε πως η Κίνα, παρά την αρχική ολιγωρία, έδειξε μέγιστη αποφασιστικότητα στις μεθόδους αντιμετώπισης. Αντίστοιχα έπραξαν Ιαπωνία, Νότια Κορέα και Σιγκαπούρη με πολύ θετική έκβαση για την πορεία της κρίσης σε αυτές τις χώρες.

3. Διαφορετικές στρατηγικές. Δεν υπήρξε αρχικά ενιαία αντιμετώπιση, ούτε αντίστοιχη αποφασιστικότητα σε ορισμένες χώρες. Ο κόσμος έκπληκτος παρατηρούσε τη συστημική αδράνεια και την επιζήμια ολιγωρία ειδικά σε αρκε-

τές χώρες του λεγόμενου Δυτικού κόσμου, αλλά και σε άλλες χώρες της υπηλίου. Τα μέτρα που τελικά ελήφθησαν όταν αντιλήφθηκαν το πρόβλημα ήταν ανεπαρκή, διότι το θέμα είχε πλέον γιγαντωθεί. Για παράδειγμα, η αρχική στάση της βρετανικής κυβέρνησης διαφοροποιήθηκε μετά την επιπλέον παρουσίαση δεδομένων για τις επιπτώσεις του κορωνοϊού και τις αντοχές του συστήματος υγείας.

4. Έλλειψη συνεννόησης. Οι ηγέτες των μεγάλων δυνάμεων όπως η Αμερική, η Κίνα, η Ρωσία, η Γερμανία και η Γαλλία, ή ακόμα και οι ηγέτες των χωρών σε επίπεδο G20, δεν συνομίλησαν μέχρι σήμερα επαρκώς με στόχο την αντιμετώπιση της παγκόσμιας κρίσης. Λόγω αυτής της έλλειψης επικοινωνίας, και λόγω των έντονων εντάσεων σε πολιτικό και οικονομικό επίπεδο παγκοσμίως, γιγαντώνεται το πρόβλημα.

5. Οικονομία. Η Ευρωπαϊκή Ένωση άργησε να αντιδράσει. Μόλις πριν από λίγες ημέρες ορίστηκαν πέντε επιτροπές για τη διαχείριση της κρίσης. Δεν υπήρχαν μέχρι σήμερα τολμηρές πρωτοβουλίες, δυστυχώς, όχι μόνο στην κατεύθυνση της ενίσχυσης των συστημάτων υγείας αλλά ούτε στη δημι-

ουργία ειδικού ταμείου ενίσχυσης επιχειρήσεων και ανέργων, που θα πληγούν το επόμενο διάστημα. Το ίδιο ισχύει και για την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ). Τώρα είναι η ευκαιρία να υπερβεί τον στενό ρόλο και τα παραδοσιακά προδιαγεγραμμένα όριά της. Ηρθε η ώρα για την Ευρώπη, μέσω και της ΕΚΤ, να δραστηριοποιηθεί στη διαχείριση της κρίσης προς όφελος των πολιτών της.

6. Αλληλεγγύη. Ήταν ενδεικτική αρχικά η έλλειψη αλληλεγγύης τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Σύμφωνα με την ειδησεογραφία, Γαλλία και Γερμανία προέβηκαν σε απαγόρευση των εξαγωγών ιατρικών υλικών σε άλλες χώρες της Ε.Ε. Αξιοσημείωτο είναι πως τώρα η Κίνα, που πέρασε σχεδόν την κρίση, βοηθά πλέον άλλες χώρες.

7. Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ). Ο ΠΟΥ, ενώ ξεκίνησε επιφυλακτικά, πήρε σαφή θέση για το τι πρέπει να γίνει, όπως τους περιορισμούς μετακινήσεων, την απομόνωση και τον συνεχή έλεγχο. Παράλληλα, υπέδειξε και την ανάγκη προς αμείωτη έρευνα, για νέα διαγνωστικά τεστ και μεθόδους φαρμακολογικής και μη αντιμετώπισης. Υπενθύμιζε επίσης πως

ένα κύριο πρόβλημα ήταν το μικρό στοκ διαγνωστικών τεστ, και πως ο ΠΟΥ δεν είχε τους πόρους να ενισχύει με ιατρικό υλικό τις χώρες που το χρειάζονται.

8. Ασφάλεια. Χρειαζόμαστε ειδικό ασφαλιστικό σύστημα σε παγκόσμιο επίπεδο για τις πανδημίες, με επαρκείς πόρους για την άμεση χρηματοδότηση των χωρών που πλήττονται. Η υπάρχουσα πλατφόρμα της Παγκόσμιας Τράπεζας (World Bank- Pandemic Emergency Fund), είναι ελλιπής σε επίπεδο πόρων και δυστυχώς δεν έχει καν ενεργοποιηθεί ακόμα.

9. Θεραπείες και εμβόλια. Χρειαζόμαστε έναν παγκόσμιο χρηματοδοτικό μηχανισμό για την άμεση ενίσχυση, και την έρευνα ανάπτυξης εμβολίων και διαγνωστικών μέσων, αλλά ακόμα και αντισηπτικών μακράς διάρκειας. Ας μην τρέχουμε πίσω από τα γεγονότα, ας υπάρχει άμεση αντίδραση όταν συμβαίνουν.

10. Το μέλλον. Χρειαζόμαστε και επενδύσεις στην ανάπτυξη ιατρικών ρομπότ, για την πρόληψη, τη διάγνωση και τη θεραπεία των λοιμωδών νοσημάτων, αλλά και στη βοήθεια του προσωπικού στις ιατρικές επεμβάσεις. Πρόσφα-

τα, ιατρικά ρομπότ χρησιμοποιήθηκαν στην Κίνα, όπου μπορούν να δουλεύουν 24/7 χωρίς κίνδυνο μόλυνσης και να υποβοηθούν το έργο γιατρών και νοσηλευτών. Επίσης, η εξέλιξη και η χρήση της τεχνητής νοημοσύνης θα βοηθήσει πραγματικά στον έγκαιρο εντοπισμό των κρουσμάτων, αλλά και στην ενημέρωση των πολιτών.

Κλείνοντας, οργανισμοί όπως ο ΠΟΥ, αν χρηματοδοτηθούν από όλες τις χώρες, θα μπορούν μελλοντικά να διαδραματίσουν ουσιαστικό ρόλο στη συλλογή και στην αξιόπιστη διάδοση πληροφοριών και στον συντονισμό μιας κρίσης σε παγκόσμιο επίπεδο. Αλλά κυρίως, ας συνειδητοποιήσουμε πόσο σημαντική είναι η χρηματοδότηση των συστημάτων υγείας ώστε να έχουν επάρκεια προσωπικού, εγκαταστάσεων και υλικών. Η ενίσχυση των συστημάτων υγείας και η προστασία της δημόσιας υγείας είναι και πρέπει να παραμένουν το ύψιστο μέλημα της Πολιτείας.

* Ο κ. Ηλίας Μόσιαλος είναι πρόεδρος του τμήματος Πολιτικής της Υγείας στο London School of Economics.

** Ο κ. Θάνος Δημόπουλος είναι καθηγητής Ιατρικής, πρύτανης του ΕΚΠΑ.

